

Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TUBİTAK)

Bilişim ve Bilgi Güvenliği İleri Teknolojiler Araştırma Merkezi (BİLGEM)'e

Bilindiği üzere bir çok sektörde olduğu gibi sağlık hizmeti sunumunda da "elektronik imza (e-imza)" uygulamasına geçilmiş olup;Sağlık Bakanlığı bünyesinde görev yapan hekimlerimize, elektronik sertifika ve mini kart okuyucu gibi teknik ürünlerin temini de, bu kapsamda kurumunuz tarafından yapılmıştır.

Söz konusu uygulamanın; kamu işleyişinde verimliliği artırma, bilgiye daha hızlı ulaşımı sağlama, olası usulsüzlükleri ve aynı zamanda kırtasiyeciliği ve kağıt israfını önleme gibi yararları olduğu; nitekim birçok çağdaş ülkede de yaygın biçimde uygulandığı, bilinen bir gerçektir. Ancak ülkemizde bu uygulamanın, bu uygulamaya tabi tutulan hekimlerimiz nezdinde kimi sorunlara ve mağduriyetlere yol açtığı da görülmektedir.

Bu kapsamda; son süreçte odamıza başvuran ve kamuda görev yapan çok sayıda hekimimiz, kamuya sağlık hizmeti sunumunda kullandıkları elektronik sertifika ve mini kart okuyucu gibi teknik ürünlerin hatalı çıkması, arızalanması ya da çalınması gibi durumlar karşısında, BİLGEM tarafından kendilerine yeni ürün temin edilirken para talep edildiğini dile getirmekte; böylesi bir talebin öncelikle kamu yararına ve hizmet gereklerine uygunluğuna dair haklı kaygılarını iletmektedirler.

Bilindiği üzere kamuya sağlık hizmeti sunumu, "sosyal devlet"in öncelikli görevleri arasındadır ve devlet için temel bir kamusal yükümlülük, birey ve toplum için ise temel bir hak teşkil etmektedir. Kamu sağlık hizmeti sunumunun şüphesiz bu hizmeti alanlar, ancak her durumda kamu adına bu hizmeti verenler için ek bir mali külfet getirmemesi, nitekim sağlık hizmeti sunumu gibi temel bir kamusal hizmetin "kar/gelir elde etme" gibi saiklere göre de yapılandırılıp işletilmemesi, toplumsal ve hukuksal bir gerekliliktir. Kamuya sağlık hizmeti sunumunda görev alan ve her biri aynı zamanda birer "kamu ajanı" olan hekimlere, bu hizmetin sunumunda yararlandıkları her türlü ürünün, kamu idaresi tarafından yeterince ve bedelsiz temini de, yine kamu hizmetinin bilinen doğasının bir gereğidir.

Kaldı ki, TUBİTAK BİLGEM Kamu Sertifikasyon Merkezi tarafından belirlenerek ilan edilmiş bulunan 16.08.2011 tarihli "Sertifika İlkeleri ve Sertifika Uygulama Esasları" başlıklı belgede yer alan taahhütleriniz de şu şekildedir;

"Sertifika oluşturma ve yenileme ücreti

Kamu SM tarafından üretilen ve yenilenen nitelikli elektronik sertifikalar için kurumlardan veya sertifika sahiplerinden ücret alınır. Ücretin miktarı ve ödeme şekli Kamu SM tarafından gönderilen teklif mektuplarında, kurumlara yapılan sözleşmelerde ya da Kamu SM web sayfasında belirtilir. Kamu SM'nin imza oluşturma verisinin çalınması, kaybolması, gizliliğinin veya güvenilirliğinin ortadan kalkması ya da nitelikli elektronik sertifikanın hatalı üretilmesi gibi sertifika sahibinin kusurunun bulunmadığı durumların sonucunda nitelikli elektronik sertifikaların Kamu SM tarafından iptal edilmesi ve güncellenmesi halinde, hiçbir ücret talep edilmez." (Bkz. Sayfa 49, paragraf 9.1.1)

"Ücret İadesi

Güvenli elektronik imza oluşturma aracının sertifika sahibinin yanlış kullanımından dolayı kullanılamaz duruma gelmesi durumunda ya da sertifikanın sertifika sahibi tarafından iptal

edilmesi durumunda ücret iadesi yapılmaz. Kamu SM'den kaynaklanan sebeplerden dolayı sertifika içerisindeki bilgilerde hata olması durumunda sertifika iptal edilir ve yenisi ücretsiz olarak üretilir. (Bkz. Sayfa 49, paragraf 9.1.5)

Öte yandan konu, hukuk sistemimizde yer alan "tüketicinin korunması"na dair mevzuatı da ilgilendirmektedir.

Nitekim, 28.05.2014 tarihinde yürürlük kazanan 6502 Sayılı "Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun"un emredici hükümleri dikkate alındığında; sertifika ve mini kart okuyucu gibi teknik ürünlerin hatalı çıkması veya arızalanması gibi durumlar karşısında, anılan yasada yer alan "ayıplı mal" (m. 8) ve/veya "ayıplı hizmet" (m. 13) kapsamında bir değerlendirme yapılması da son derece haklı ve yerindedir. Bu durumda hekimlerimiz de, anılan 6502 Sayılı Yasa'nın 11 ve 15 inci maddeleri kapsamında; bütün masrafları satıcıya ait olmak üzere satılanın ücretsiz onarılmasını isteme, satılanın ayıpsız bir misli ile değiştirilmesini isteme ve hizmetin yeniden görülmesi ile hizmet sonucu ortaya çıkan eserin ücretsiz onarımını isteme gibi yasada yer alan "seçimlik haklar"a da sahip bulunmaktadır.

Bütün bu bilgiler ışığında kamuda görev yapan hekimlerimize temin edilen elektronik sertifika ve mini kart okuyucuların hatalı çıkması, arızalanması ya da çalınması gibi -hekimin kusurundan kaynaklanmayan- durumlarda, bunların yenilenmesi ya da onarımı için kendilerinden bedel talep edilmesinin hukuka ve hakkaniyete aykırı olduğu görülmektedir. Şüphesiz yukarıda değinilen kural ve gerekler nedeniyle bu durum, özel sağlık kuruluşlarında görev yapan ancak yine kamusal bir hizmet olan sağlık hizmeti sunumunda rol üstelenen hekimlerimiz için de geçerlidir ve ileri sürülebilir.

Konuyu bilginize sunar, söz konusu durumlarda bir bedel talebi uygulamasından vazgeçilmesini, her durumda bu başvurumuzla ilgili tarafımıza yazılı yanıt verilmesini, saygı ile dileriz.